

Verksamhetsplan

Förebyggandeenheten, Avdelning hemtjänst

Typ av styrdokument: Plan

Beslutande instans: Vård- och omsorgsnämnden

Datum för beslut:

Diarienummer: 2023.326 VON

Gäller för: Vård- och omsorgsnämndens verksamheter

Giltighetstid: 2024-01-01 – tillsvidare

Revideras senast: Vid behov

Dokumentansvarig: Avdelningschef, Avdelning hemtjänst

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	3
Uppdrag.....	4–5
Målgrupper.....	6
Verksamhetsbeskrivning.....	6–7
Organisation.....	8
Budget.....	8
Statistik för besök inom förebyggandeenheten.....	9
Pågående kvalitets och utvecklingsarbete.....	10
Framtidens utvecklingsbehov inom enheten.....	11

Sammanfattning

Förebyggandeenhetens verksamhetsplan syftar till att visa enhetens inriktning och prioriteringar. Enhetens arbete bygger på ett salutogent arbetssätt där vikten läggs på de hälsobringande faktorer som bidrar till hälsa och välbefinnande på äldre dagar.

Andelen äldre ökar i Sverige då folkhälsan har förbättrats. Utvecklingen är mycket positiv, men den leder också till utmaningar inom äldreomsorgen då fler personer kommer att leva längre med funktionsnedsättningar och olika sjukdomar.

Äldre personer bor kvar längre i ordinärt boendet och flytt till särskilt boende sker allt senare. Många äldre uttrycker också att de så länge det är möjligt vill bo kvar i det egna hemmet. Socialstyrelsens brukarundersökningar visar sedan flera år tillbaka en ensamhetsproblematik för de äldre som bor kvar i sitt ordinära boende.¹

Huvudinriktningen för enheten är att utveckla mötesplatser och aktiviteter som främjar upplevd hälsa och förbättrad livskvalitet hos främst äldre personer. Fokus är också att utveckla samverkan med civilsamhällets organisationer och volontärarbete.

Ett aktivt förebyggandearbete bidrar till att den äldre kan leva ett aktivt liv och finna en meningsfull tillvaro. Arbetet bidrar till att skjuta fram behovet av hemtjänstinsatser eller behov av att flytta till särskilt boende.

---

¹ Öppna jämförelser 2023, Socialstyrelsen

Uppdrag

Förebyggandeenheten har fått sitt uppdrag från Vård- och omsorgsnämnden. Den 21 november 2016 gav nämnden förvaltningen i uppdrag att ha en sammanhållen organisation för förebyggande arbete med inriktning på den grupp äldre i kvarboende som upplever otrygghet och ensamhet.² Nämndens strategi för äldreomsorg, som kom 2021, trycker också på att den framtida inriktningen är att utöka det förebyggande arbetet.³ I nämndens senaste budget framgår att det förebyggande och hälsofrämjande arbetet är ett av nämndens sex prioriterade mål. Här gavs förvaltningen i uppdrag att göra en översyn av förebyggandeenhetens uppdrag och framtida arbete.⁴ Mot bakgrund av detta har denna verksamhetsplan tagits fram.

Vid sidan av nämnduppdraget så styrs även verksamheten av socialtjänstlagen, den nationella värdegrunden för äldreomsorgen, Agenda 2030 samt kommunens folkhälsoarbete och sociala hållbarhetsarbete.

Äldreomsorgens nationella värdegrund beskriver att socialtjänstens omsorg ska inriktas på att äldre människor ska leva ett värdigt liv och känna välbefinnande. Det står vidare att kommuner ska verka för att äldre människor ska ha en aktiv och meningsfull tillvaro i gemenskap med andra. Kommuner ska också samverka med regionen och andra samhällsorgan och organisationer.⁵

Mål 3 och 10 för Agenda 2030 och Alingsås kommuns verksamhetsplan för folkhälsoarbete och social hållbarhet 2023 är också centrala i Förebyggandeenhetens arbete.

---

² Vård- och omsorgsnämnden den 21 november 2016, § 84

³ Kommunfullmäktige den 24 november 2021, §240

⁴ Vård- och omsorgsnämndens den 19 december 2022, §101

⁵ Äldreomsorgens nationella värdegrund – ett vägledningsmaterial, Socialstyrelsen 2012

Agenda 2030 för hållbar utveckling

Mål 3: God hälsa och välbefinnande

Delmål 3.4 Till 2030 genom förebyggande insatser och behandling minska det antal människor som dör i förtid av icke smittsamma sjukdomar med en tredjedel samt främja psykisk hälsa och välbefinnande.

Mål 10: Minskad ojämlikhet.

Delmål 10.2 Till 2030 möjliggöra och verka för att alla människor, oavsett ålder, kön, funktionsnedsättning, ras, etnicitet, ursprung, religion eller ekonomisk eller annan ställning, blir inkluderade i det sociala, ekonomiska och politiska livet.

Ur Alingsås kommuns verksamhetsplan för folkhälsoarbete och social hållbarhet 2023:

“Verksamhetsplanens omfattning – social hållbarhet Befolkningens hälsa kan ses som ett samlat mått på social hållbarhet, det vill säga ett resultat av insatser inom bland annat välfärdens verksamheter. Ett socialt hållbart samhälle innebär också att mänskliga rättigheter respekteras och inga grupper systematiskt diskrimineras eller missgynnas. Att ha kunskap om skillnader i hälsa och livsvillkor hos olika grupper är därför centralt i arbetet. Att minska skillnader i hälsa och grunda arbetet i mänskliga rättigheter är fokus såväl internationellt, nationellt, regionalt som lokalt.

Arbetet med folkhälsa och social hållbarhet ska bedrivas strategiskt, systematiskt och målinriktat i syfte att förbättra befolkningens levnadsvillkor och hälsa samt utjämna skillnader i hälsa. Arbetet ska omfatta hälsofrämjande och förebyggande samt generella och riktade insatser. Arbetet ska bygga på långsiktighet och utgå från befolkningens behov”.

Målgrupper

Äldre som upplever otrygghet och social isolering och bor kvar i sitt ordinära boende. Gruppen har ofta en sjukdom eller funktionsnedsättning som bidrar till den sociala isoleringen.

Stöd till anhöriga som lever med en demenssjuk närstående och verksamhet som riktar sig till personer med demenssjukdom. Demenssjukdomar ökar i den takt vi blir äldre och vi behöver arbeta förebyggande både för den som har en funktionsnedsättning och för att stödja anhöriga. Den anhörige är ofta själv äldre och behöver stöd och finna gemenskap.

Demenssjukdom förekommer också bland yngre under 65 år där enheten arbetar stödjande.

Verksamheten ska också bedriva uppsökande verksamhet för medborgare i Alingsås som är över 65 år, för att erbjuda förebyggande insatser och informera om vad för tjänster som kommunen kan erbjuda.

Verksamhetsbeskrivning

Anhörigstöd: Anhörigstödet skapar mötesplatser genom anhörigträffar, caféverksamhet såsom minnenas café, där föreläsningar också ges inom området. Anhörigstödet finns också tillgängliga för stödsamtal. Verksamheten har samtalsgrupper för anhöriga till närstående med demenssjukdom. Samverkan sker med civilsamhället.

Dagverksamheten Eternellen: Verksamheten vänder sig till invånare i Alingsås kommun som bor hemma och har en konstaterad demenssjukdom. Detta är den enda insats inom Förebyggandeenheten som kräver ett biståndsbeslut. Dagverksamheten ger möjlighet att klara av att bo kvar hemma genom att erbjuda aktiviteter för att behålla minnesfunktioner. Dagverksamheten syftar också till att underlätta situationen för närstående och stödja dem.

Demensjuksköterska: Kommunens demensjuksköterska arbetar med information, stöd och handledning till personer med minnessvikt och till deras anhöriga och personal. Demensjuksköterskan är också delaktig i demensutredningar i samverkan med primärvården. Demensjuksköterskan har ett nära samarbete med primärvården, biståndshandläggare, anhörigstöd och frivilligorganisationer. Från och med 1 januari 2024 kommer demensjuksköterskans tjänst övergå till Hälso- och sjukvårdsavdelningen.

Fixartjänst: Tjänsten är till för Alingsåsaren som är 67 år eller äldre och är kostnadsfri. Den enskilde får stå för eventuella materialkostnader. Fixartjänst är ett led i kommunens arbete för att öka tryggheten i hemmet och förebygga fallolyckor. Man kan få hjälp med enkla uppdrag i hemmet för att förhindra fallolyckor och även teknikstöd. Dessa tjänster kan vara att sätta upp och kontrollera brandvarnare, fästa lösa sladdar, skruva upp stödhandtag, byta gardiner eller hämta saker från vinden.

Fixartjänsten ersätter inte hantverkare, hyresvärden eller hemtjänsten och hjälper inte till med exempelvis trädgårdsarbete, städ, tvätt eller inköp.

Teknikstödet kan vara att hantera dator, läsplatta eller mobiltelefon etc. Fixartjänsten deltar också vid Träffpunkterna för att vara ett teknikstöd till den som vill få hjälp med exempelvis sin platta eller telefon.

Träffpunkter: Förebyggande enheten bedriver sitt arbete vid fem Träffpunkter där fyra är belägna i särskilda boende. De boende på särskilt boende erbjuds också att delta i aktiviteter som hålls på Träffpunkter. Aktiviteter som erbjuds bygger på önskemål från deltagare som aktivitetspedagogen och bygger på hälsofrämjande insatser. Aktiviteter som anordnas är exempelvis:

- Föreläsningar
- Cykel utan ålder
- Caféverksamhet för gemenskap och samtal
- Sång och musik
- Tema efter årstider
- Teknikstöd

Samverkan sker med andra förvaltningar och med civilsamhället.

Organisation Förebyggandeenheten är organiserad under Avdelning Hemtjänst.	
Enhetschef	1,0 åa
Aktivitetspedagoger	4,0 åa
Anhörigstödjare	1,4 åa
Fixartjänst	1,0 åa
Undersköterskor vid dagverksamheten	3,0 åa
Demenssjuksköterska	1,0 åa

Budget 2023	
Nämndsbidrag	6 793 tkr
Verksamhetens intäkter	212 tkr
Personalkostnader	- 6 053 tkr
Övriga kostnader (förbrukningsinventarier och material, transport mm)	- 951 tkr

Prognos för 2023 förväntas bli ett överskott om 452 tkr. Orsak är att verksamheten inte använt förbrukningsmaterial och förbrukningsinventarier i den omfattning som fanns i budget. Under 2022 gjordes större inköp och har därmed inte krävts under 2023. Personalbudget har också ett mindre överskott om 123 tkr (oktobers siffror).

Statistik för enhetens verksamhet januari-oktober 2023	
Fixartjänst	699 besök (mars-oktober) <i>Genomsnittligt besök 4 per dag (beräknat på måndag-fredag på 20 dgr/månad över 8 månader)</i>
Anhörigstöd	Ca 200 inskrivna kontakter med anhöriga
Bjärke träffpunkt	5385 besök (ca 27 besökare/dag)
Noltorp träffpunkt	3651 besök (ca 18 besökare/dag)
Centrum träffpunkt	4024 besök (ca 20 besökare/dag)
Tuve träffpunkt	3004 besök (ca 15 besökare/dag)
Dagverksamhet	24 brukare med insatsen dagverksamhet <i>(variation mellan 2–3 besök per vecka för varje brukare)</i>

Genomsnittliga besök på Träffpunkter är ca 80 per dag. Besökare per dag för varje Träffpunkt, se ovan i kolumnen. Beräknat måndag-fredag 20 dgr/månad över 10 månader.

Pågående kvalitets- och utvecklingsarbete 2023

- Kvalitetsarbetet på Förebyggandeenheten har främst satt sin prägel i att enheten ska arbeta tillsammans i de olika uppdragen, för att finna effektiva och kvalitativa lösningar. Enheten är en liten organisation och det är en nödvändighet till tätt samarbete. Arbetet har pågått från våren 2023 med utvecklingsdagar inom enheten i målarbetet.
- Utveckling har skett av volontärverksamheten. Efter pandemin har ett arbete pågått under 2023 för att starta volontärverksamheten igen. Enheten tappade många volontärer på grund av pandemin och ett arbete har skett genom att knyta kontakter med tidigare volontärer, i nuläget är ca 50 volontärer aktiva.
- Träffpunkterna har startat sin verksamhet fullt ut och utvecklat sitt samarbete mellan varandra och med fixartjänst, som även är ett stöd vid Träffpunkterna främst genom teknikstöd i välfärdsteknik.
- Anhörigstödet har informerat avdelnings ledningsgrupp om sin verksamhet för att samverka med hemtjänsten om sitt stöd till anhöriga.
- Ett arbete har startat med att se över dagverksamhetens organisation för att möta upp så många biståndsbeslut som möjligt. Under hösten 2023 pågår en kartläggning över hur enheten kan erbjuda yngre personer med demens en dagverksamhet med passande aktiviteter. Till att börja med är en dag i veckan vikt till att ta emot de yngre brukarna med demenssjukdom
- Under hösten 2023 pågår ett arbete hur enheten ska kunna erbjuda uppsökande verksamhet genom hälsosamtal för att beskriva vilka aktiviteter och vara ett stöd i kontakter inom vård och omsorg. Aktivitetssamordnare driver det arbetet med stöd av statsbidrag. Presentation av uppdraget kommer att redovisas i januari.
- Förebyggandeenheten har ansvaret för att planera i samverkan med kommunens folkhälsostrateg och andra organisationer den årliga Seniordagen som sker under våren. I maj månad hölls seniordagen som Förebyggandeenheten tillsammans med folkhälsostrateg ansvarade för. Inför 2024 kommer Förebyggande enheten vara ansvarig för planeringen av seniordagen som planeras till våren.
- Aktivitet cykling utan ålder har återupptagits under 2023 och är en uppskattad aktivitet. Aktivitetssamordnare utbildar volontärer och personal inom hela äldreomsorgen till att ta "cykelkörkort" för aktiviteten. Aktiviteten har bidragit till att många äldre bl a fått uppleva "Lights in Alingsås" och se sig omkring i samhället.

Framtidens utvecklingsbehov inom enheten

- Framtidens Förebyggandeenheten bör utveckla fler mötesplatser om möjligt som ligger utanför särskilda boenden, för att i större utsträckning nå den äldre som bor kvar i ordinärt boende. Kartläggning av möjliga lokaler behöver ses över då Träffpunkten på Brunnsgården samt Hagagården inte kommer vara möjligt from 2025.
- Fortsätta samverka i ännu högre utsträckning med civilsamhällets organisationer, då deras bidrag till aktiviteter är viktigt för enhetens arbete.
- Fortsätta att utveckla volontärarbete i ännu högre grad, enheten kan stödja volontärer med idéer, som vill starta egna Träffpunkter i egen regi.
- Starta upp samverkan med KPR, enskilda personer och anhöriga för delaktighet i enhetens uppdrag.
- Samverka med Avdelningen för funktionsstöd, då brukare med demensdiagnos har LSS beslut med insatsen dagverksamhet och samverka med kompetensutveckling till att ge anhörigstöd.